

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Факультет соціології

Кафедра соціальних структур та соціальних відносин

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Проективні методики у соціальних науках

для студентів

галузь знань	02 «Культура і мистецтво»
спеціальність	028 «Менеджмент соціокультурної діяльності»
освітній рівень	бакалавр
освітня програма	«Комунікації та управління культурними індустріями (з обов'язковим вивченням двох іноземних мов)»
вид дисципліни	вибіркова

Форма навчання	денна
Навчальний рік	20__/20__
Семестр	6
Кількість кредитів ECTS	4
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Форма заключного контролю	іспит

Викладачі: к.соц.н. Анна ТАЩЕНКО

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. () « » 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н.р. () « » 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

КИЇВ – 2026

Розробник(и): Анна ТАЩЕНКО, к.соц.н., доцентка кафедри соціальних структур та соціальних відносин

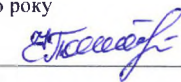
ЗАТВЕРДЖЕНО

В.о. зав. кафедри соціальних структур та соціальних відносин

 Олег МАЗУРИК
Протокол № 17 від «28» серпня 2026 року

Схвалено науково-методичною комісією факультету соціології

Протокол № 10 від «31» серпня 2026 року

Голова науково-методичної комісії Тетяна ЧЕРВІНСЬКА

1. Мета дисципліни – формування у студентів теоретичних знань та практичних навичок застосування проєктивних методик як якісно-кількісного інструменту в соціологічних та соціокультурних дослідженнях для виявлення неочевидних, неусвідомлюваних та латентних соціальних установок, цінностей, стереотипів і групових ідентичностей.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:

1. *Вміти* здійснювати первинний якісний аналіз текстових, візуальних та вербальних даних.
2. *Володіти елементарними навичками* критичного мислення, реферування наукових джерел та академічної комунікації і базовими знаннями з теорії соціології, загальної психології та методології соціологічних досліджень.

3. Анотація навчальної дисципліни: Дисципліна присвячена вивченню проєктивного підходу як ефективного та гнучкого методичного інструментарію в сучасних соціальних науках. Навчальний курс охоплює вивчення теоретичних засад проєкції, класифікацію проєктивних методик (асоціативні, експресивні, конструктивні, інтерпретаційні, методики завершення), їхню адаптацію для цілей соціологічних, маркетингових та соціокультурних досліджень. Особлива увага приділяється практичним аспектам розробки проєктивних стимульних матеріалів, процедурі проведення проєктивних інтерв'ю та фокус-груп, а також специфіці кодування, інтерпретації та верифікації отриманих даних. Лекційні заняття спрямовані на розкриття методологічних засад проєктивного методу, а практичні заняття – на конструювання власного проєктивного інструментарію, проведення польових апробацій та якісний аналіз результатів.

4. Завдання (навчальні цілі): опанування здобувачами теоретико-методологічних засад проєктивного підходу в соціальних дослідженнях; формування вмінь обирати та конструювати проєктивні методики відповідно до дослідницьких завдань; розвиток навичок якісного кодування, інтерпретації та аналізу проєктивних даних; засвоєння етичних норм та принципів забезпечення валідності й надійності під час роботи з проєктивними тестами й вправами.

Дисципліна спрямована на досягнення таких **компетентностей** випускника, як:

- ЗК6. Здатність до пошуку, оброблення й аналізу інформації з різних джерел.
- ФК40. Комплексне бачення соціокультурних процесів та явищ, ціннісних та соціогрупових особливостей соціальних спільнот.

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форми / методи / технології викладання і навчання	Методи оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
1.1	Знати сутність, класифікацію та методологічні межі проєктивних методик у соціальних науках	Лекція, практичне заняття, самостійна робота	Виступ, контрольна робота, іспит	15
1.2	Знати специфіку кодування, інтерпретації та забезпечення валідності проєктивних даних	Лекція, практичне заняття, самостійна робота	Виступ, контрольна робота, іспит	15
2.1	Вміти конструювати проєктивне завдання (асоціативне, малюнкове, сценарій) під конкретну проблему	Практичне заняття, самостійна робота	Практичне завдання, кейс, іспит	25
2.2	Вміти здійснювати аналіз та інтерпретацію проєктивних матеріалів із використанням якісного контент-аналізу	Практичне заняття, самостійна робота	Практичне завдання, кейс, іспит	25
3.1	Бути включеним у професійну дискусію щодо методологічної об'єктивності та етичності проєктивних досліджень	Лекція, практичне заняття	Виступ на практичному занятті, дискусія	10
4.1	Бути готовим до самостійної розробки, апробації та презентації результатів проєктивного дослідження	Самостійна робота, практичне заняття	Презентація дослідницького проєкту	10

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Результати навчання дисципліни (код)	1.1	1.2	2.1	2.2	3.1	4.1
Програмні результати навчання (назва)						
ПРН2. Збирати та впорядковувати інформацію.	+	+	+	+		
ПРН20. Володіти навичками пошуку інформації та здобуття необхідних знань, що сприяють високоефективним результатам діяльності			+	+	+	+

7. Схема формування оцінки.

7.1 Форми оцінювання студентів:

- семестрове оцінювання:

1. Робота на практичних заняттях (виступи, участь у дискусіях, виконання практичних та проєктивних кейсів): РН 1.1, РН 1.2, РН 2.1, РН 2.2, РН 3.1 – макс. **40 балів** / мін. **24 бали**.
2. Контрольна робота 1 (індивідуальне практичне завдання – розробка та апробація проєктивного інструментарію): РН 2.1, РН 2.2, РН 4.1 – макс. **10 балів** / мін. **6 балів**.
3. Контрольна робота 2: РН 2.1, РН 2.2, РН 4.1 – макс. **10 балів** / мін. **6 балів**.

- підсумкове оцінювання: іспит (РН 1.1, РН 1.2, РН 2.1, РН 2.2). Максимальна кількість балів за іспит – 40 балів, мінімальний пороговий бал – 24 бали.

- умови допуску до підсумкового іспиту: здобувач не допускається до іспиту, якщо під час семестру набрав менше, ніж 36 балів. Якщо під час семестру здобувач набрав менше, ніж 36 балів, для отримання допуску для іспиту обов'язково слід виконати завдання для самостійної роботи, змістом і обсягом відповідні кількості неопрацьованих протягом семестру тем дисципліни, щоб добрати бали до 36. Завдання для самостійної роботи оцінюються аналогічно до виступів на практичних заняттях.

7.2 Організація оцінювання:

1. *Робота на практичних заняттях* оцінюється під час фактичного проведення практичних занять за результатами виконання практичних вправ та виступів за темами 1-8, бали за успішну роботу накопичуються здобувачам протягом усього семестру.
2. *Контрольна робота 1* виконується після теми 4 в рамках самостійної роботи.
3. *Контрольна робота 2* виконується після теми 8 в рамках самостійної роботи.

7.3 Шкала відповідності оцінок

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план лекцій і практичних занять

№ п/п	Номер і назва теми	Кількість годин		
		Лекції	Практичні	С/Р
1. Теоретико-методичні засади проєктивного підходу				
1	Витоки, сутність та функціонал проєктивного підходу в соціальних науках. Механізм проєкції.	4	4	6
2	Класифікація проєктивних методик: від психологічного тестування до соціологічного аналізу.	4	4	6
3	Специфіка проєктивних методик у якісних соціологічних та маркетингових дослідженнях.	4	4	6
4	Етичні норми, валідність, надійність та проблема суб'єктивності інтерпретатора.	4	4	6
	Контрольна робота 1	-	-	6
2. Прикладні проєктивні технології та аналіз даних				
5	Асоціативні методики та методики завершення (незакінчені речення, репертуарні решітки).	2	2	6
6	Експресивні, малюнкові та візуальні проєктивні методи (тести соціальних ситуацій, колажування).	4	4	6
7	Конструктивні, рольові та сценарійні методики у вивченні соціальних конфліктів і стереотипів.	4	4	6
8	Інтеграція проєктивних даних, кодування, якісний контент-аналіз та презентація результатів.	4	4	6
	Контрольна робота 2	-	-	6
	ВСЬОГО	30	30	60

Загальний обсяг **120 год.**, в тому числі:

Лекції – **30 год.**

Практичні заняття – **60 год.**

Самостійна робота – **60 год.**

9. Рекомендовані джерела:

Основна:

- Каменська Т. Г. Соціологічні методи (кількісні та якісні) у політологічній освіті : навч. посіб. для здобув. ф-ту міжнар. відносин, політології та соціології. Одеса : Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, 2024. URL: <https://dspace.onu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/41b9c668-4255-4b3d-9493-93215fda55d6/content>
- Ніколаєвська А. М. Конспект лекцій з курсу «Тестові методики в соціології». Харків, 2020. URL: <https://socio.karazin.ua/resources/7e23ddf5c030369b1b14457eb2354682.pdf>
- Романенко Ю. В., Ташенко А. Ю. Візуалізації тілесності у комп'ютерних іграх як індикатори етнічних ідентичностей та засоби їх конструювання. *Етнічні ідентичності в дзеркалі тілесності та практик харчування. Монографія 5-и авторів* / Ю. В. Романенко, І. О. Святненко, А. О. Поцелуйко, А. Ю. Ташенко, Ю. Ю. Медведєва. К. : Вид-во ДУТ, 2015. С. 92–194.
- Тілікіна Н. В. Локальні дослідження у соціальній роботі та роботі з молоддю. Частина 1. Методи та технології соціологічних досліджень. Практичний посібник. Київ, ФОП Мороз А. 2024. 96 с.
- Hackett P. M., Suvak J. M., Gordley-Smith A. Projective techniques and sort-based research methods. London, 2023. URL: <https://dokumen.pub/projective-techniques-and-sort-based-research-methods-9781032259673-9781032259680-9781003285892.html>

Додаткова:

- Вербець В.В. Методика організації та проведення соціологічного дослідження: Навчально-методичний посібник. Березно. 2008. URL: <https://eprints.ua.edu.ua/id/eprint/369/1/verbec.pdf> Розділи 1–3, 5.
- Злобіна О. Г. Тести в соціологічних дослідженнях. https://isnasu.org.ua/assets/files/books/zlobina_test.pdf
- Кислова О. М. Методи аналізу та комп'ютерної обробки соціологічної інформації : навчально-методичний посібник / О. М. Кислова, І. І. Кузіна Харків : Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна, 2020. URL: <https://ekhnur.karazin.ua/server/api/core/bitstreams/9b5f04a2-3d0f-4e84-906a-8138989cdb59/content> Розділ 1.
- Комплексні вимірювальні інструменти в соціологічних дослідженнях: розроблення, адаптація, обґрунтування достовірності [Є. Головаха, С. Дембіцький, Н. Паніна та ін.]; за наук. ред. Є. Головахи та С. Дембіцького. Київ: Інститут соціології НАН України, 2022. URL:

<https://isnasu.org.ua/assets/files/books/2022/kompleksni-vimiryuvalni-instrumenti-v-sociologichnih-doslidzhenniyah.pdf> Розділ 4.

- Остапенко І. В. Особливості використання якісних методів для дослідження комунікативних бар'єрів національної та громадянської самоідентифікації // Проблеми політичної психології: збірник наукових праць / Асоціація політичних психологів України, Інститут соціальної та політичної психології НАПН України ; [редакційна колегія: Л. А. Найдьонова, Л. Г. Чорна, І. Г. Батраченко та ін.] К. : Міленіум, 2017. Вип. 5 (19). URL: https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/708765/1/Ostapenko_s.pdf
- Отріщенко Н. Чотири етапи в історії розвитку проєктивних методів. Соціальні виміри суспільства. 2014. Вип. 6. С. 365–379.
- Отріщенко Н. В. Перспективи встановлення валідності проєктивних методів у соціології. *Молодий вчений*. 2015. Ч. 2, № 7 (22). С. 124–128. URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2015/7/63.pdf>.
- Повідайчик О., Жиленко Р. Методи досліджень у соціальній роботі: навчальний посібник. Ужгород: видавництво ПП «АУТОРШАРК», 2018. URL: <https://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi77/0057160.pdf> Розділи 3, 4.
- Скнар О. М. Можливості проєктивних малюнків у вивченні регіональних особливостей політичних практик молоді // Простір арт-терапії : [36. наук. праць] / УМО, ВГО «Арт-терапевтична асоціація» [Редкол. Лушин П.В., Чуприков А.П. а ін.]. К. : Золоті ворота, 2016. Вип. 1 (19). URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/705073/4/%D0%9F%D0%A1%D0%98%D0%A5%D0%9E%D0%9B%D0%9C%D0%90%D0%9B%D0%AE%D0%9D%D0%9E%D0%9A%D0%A0%D0%95%D0%93%D0%86%D0%9E%D0%9D%D0%98%D0%A1%D0%BA%D0%BD%D0%B0%D1%80.doc.pdf>
- Щербань С., Шейко Р., Левкіна Г. Посібник з моніторингу та оцінювання надання соціальних послуг в Україні / Щербань С., Шейко Р., Левкіна Г. Харків: ХІСД, 2017. URL: <https://khisr.kharkov.ua/wp-content/uploads/2019/11/Posibnyk-z-monitorynhu-ta-otsiniuvannia-nadannia-sotsial-nykh-poslug-v-Ukraini.pdf>
- Юзва Л. Застосування рефлексивних методик у емпіричних соціологічних дослідженнях освіти. *Емпіричні дослідження для реформування освіти в Україні: Збірник матеріалів I Міжнародної наукової конференції Української асоціації дослідників освіти (11 лютого 2017 р.)* / За ред. С. Щудло, О. Засолотної, О. Ковальчук. Київ – Дрогобич : ТзОВ «Трек-ЛТД», 2017. URL: https://www.uaera.org.ua/sites/default/files/2017-07/UERA%20Conference%20Abstract%20Selection%202017_0.pdf
- Bhandari J., Jogi A. Projective Techniques in Psychological Assessment: An Overview. In *Methods and Techniques of Assessment in Human Development* (pp.102-113). Elite Publishing House, 2026.
- Keegan, S. Projective techniques. In *The SAGE encyclopedia of qualitative research methods*. SAGE Publications, Inc., 2008. URL: <https://doi.org/10.4135/9781412963909.n342>
- MPCE-012 Psychodiagnostics Community home page. URL: <https://egyankosh.ac.in/handle/123456789/50981>
- Projective in time: a systematic review on the use of construction projective techniques in the digital era – beyond inkblots/ G. Santillo et al. *Children*. 2025. Vol. 12, no. 4. URL: <https://doi.org/10.3390/children12040406>
- Projective Technique. In subject area: Psychology. URL: <https://www.sciencedirect.com/topics/psychology/projective-technique>
- Projective techniques for social science and business research / ed. by S. A. Lee. Milwaukee, Wis : Southshore Press, 2008. 238 p.
- Ricciuti H. Development and application of projective tests of personality. *Review of educational research*. 1962. Vol. 32, no. 1. P. 64. URL: <https://doi.org/10.2307/1169204>
- Sartori R. Face validity in personality tests: psychometric instruments and projective techniques in comparison. *Quality & quantity*. 2009. Vol. 44, no. 4. P. 749–759. URL: <https://doi.org/10.1007/s11135-009-9224-0>
- Schwitzer, N. Using Artificial Intelligence to Generate Visual Vignettes in Factorial Survey Experiments. *Social Science Computer Review*. 2025. URL: <https://doi.org/10.1177/08944393251392916>